

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/43/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816201012
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová-Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:3816201012.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej a sudkýň Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, v právnej veci žalobcu: KRUK Česká a Slovenská republika s. r. o., so sídlom Hradec Králové, Československej armády 954/7, Česká republika, IČO: 24 785 199, zastúpený Advokátska kancelária Gallo s. r. o., so sídlom Martin, Jilemnického 30, IČO: 36 715 352 proti žalovanému: N. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q., U. XXX/XX, o zaplatenie 1.479,83 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 3. októbra 2016 č. k. 10C/263/2016-59 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, § 524 ods. 1, § 526 ods. 1, § 53 ods. 1, 2, 4 písm. b/, ods. 5 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že žalobca v spore začatom 28. 01. 2016 požadoval, aby súd rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť mu žalovanú sumu s príslušenstvom, titulom úverovej zmluvy, ktorú pohľadávku nadobudol postúpením. Právny predchodca žalobcu spoločnosť Slovenská sporiteľňa a. s., ktorý je bankou a žalovaný uzatvorili 24. 10. 2008 písomnú úverovú zmluvu, ktorej súčasťou sú úverové zmluvné podmienky. Právny predchodca žalobcu na základe tohto poskytol žalovanému úver vo výške 1.394,14 eura, ktorý sa mu žalovaný zaviazal vrátiť spolu s úrokmi v splátkach vo výške 34,82 eura mesačne od 15. 11. 2008 do 15. 10. 2014. Žalovaný poslednú splátku zaplatil 15. 01. 2013. Žalovaný si svoje povinnosti z úverovej zmluvy prestal riadne plniť, a preto právny predchodca žalobcu upozornil žalovaného na možnosť zosplatnenia listom z 08. 09. 2014, ktorý doručoval na adresu trvalého pobytu žalovaného, odkiaľ sa mu zásielka vrátila ako nedoručená 06. 10. 2014. Právny predchodca žalobcu listom z 06. 10. 2014 oznámil žalovanému, že vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, ktorý má celý zaplatiť do 15 dní od prevzatia listu, pričom zásielka bola žalovanému neúspešne doručovaná na adresu jeho trvalého pobytu, odkiaľ sa vrátila 29. 10. 2014 ako nedoručená. V čl. 19.16 všeobecných obchodných podmienok sa účastníci zmluvy dohodli, že právny predchodca žalobcu má právo kedykoľvek postúpiť na tretiu osobu akúkoľvek pohľadávku voči žalovanému (budúcu, súčasnú, splatnú, nesplatnú, premičanú alebo nepremičanú) a že žalovaný je oprávnený postúpiť svoju pohľadávku voči právnenému predchodcovi žalobcu iba s jeho súhlasom. Právny predchodca žalobcu a žalobca, ktorý má sídlo v Českej republike uzavreli 29. 10. 2014 zmluvu o postúpení pohľadávok, na základe ktorej mala byť pohľadávka z predmetnej zmluvy postúpená na žalobcu. Žalovanému bolo postúpenie oznámené listom z 11. 11. 2014, ktorý mu bol doručený najneskôr spolu so žalobou. Žalobca sa v konaní od žalovaného domáha zaplatenia žalovanej sumy z úverovej zmluvy, ktorú pohľadávku nadobudol zmluvou o postúpení. Podľa dojednania v úverových

podmienkach, ktoré sú súčasťou úverovej zmluvy, mal však oprávnenie a pohľadávka bola postúpená na zahraničný subjekt. Takéto dojednanie a postúpenie však spôsobuje hrubý nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože výrazným spôsobom obmedzuje a sťažuje oprávnenie žalovaného nakladať s pohľadávkou a môže ho odradiť od efektívnej ochrany svojich práv, pretože v prípade úspešného výsledku súdneho sporu by len ťažko uplatňoval svoje práva na náhradu trov konania, prípadne právo na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo právo na primerané finančné zadosťučinenie, ktorá mu potenciálne môže vzniknúť proti neznámemu zahraničnému subjektu a nestanovuje žiadne podmienky, za ktorých môže súhlas s postúpením odoprieť (§ 53 ods. 4 písm. b) Občianskeho zákonníka). Pretože žalobca nepreukázal, že toto zmluvné dojednanie bolo dohodnuté so žalovaným individuálne, pričom v danom prípade ide o typovú zmluvu a aj všeobecné obchodné podmienky sú vopred právnym predchodcom žalobcu nachystané a žalovaný nemá v zásade možnosť ich obsah ovplyvniť, iba zmluvu ako celok prijať alebo ju odmietnuť, posúdil súd uvedenú zmluvnú podmienku ako neprijateľnú, a teda neplatnú podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, a preto žalobu pre nedostatok aktívnej legitímácie na strane žalobcu zamietol. Náhradu trov konania súd v spore úspešnému žalovanému nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli. (§ 256 CSP).

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, domáhajúc sa ním zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátenia veci na ďalšie konanie. Vytkol súd prvej inštancie nesprávne právne posúdenie veci. Súd v odôvodnení rozhodnutia absolútne nerozlíšil medzi neplatnosťou zmluvnej podmienky obsiahnutej vo Všeobecných obchodných podmienkach a neplatnosťou právneho úkonu postúpenia vymáhanej pohľadávky na žalobcu. S poukazom na § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka možno konštatovať, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. V takom prípade je potrebné právny úkon postúpenia vymáhanej pohľadávky posudzovať podľa § 524 Občianskeho zákonníka. Námetka nedostatku jeho aktívnej legitímácie je tak neodôvodnená, nakoľko pohľadávku zo spotrebiteľského úveru môže veriteľ postúpiť. Zákon v žiadnych ustanoveniach neobmedzuje možnosť postúpenia pohľadávky na zahraničný subjekt. Táto podmienka bola uvedená vo Všeobecných podmienkach a nebola dojednaná v úverovej zmluve individuálne. Súd sa mal držať dikcie § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý stanovuje, že nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo dohode s dlžníkom, teda neplatnosť postúpenia môže spôsobiť iba existencia dohody medzi veriteľom a dlžníkom. Neobstojí ani konštatovanie, že postúpenie môže obmedziť alebo neúmerne sťažiť spotrebiteľovi možnosť domáhať sa svojho práva, lebo v tomto prípade si uplatňuje nároky veriteľ z titulu nesplnenia záväzku, nie spotrebiteľ. Preto použitie § 39 nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a v skutkovom stave. K postúpeniu pohľadávky nie je potrebný súhlas dlžníka. Tvrdenie, že postúpenie v tomto prípade sťažuje pozíciu spotrebiteľa nemá opodstatnenie, nakoľko konanie prebieha na všeobecnom súde žalovaného a nech by bol veriteľom ktokoľvek, vždy by nároky musel uplatňovať na tomto súde. Z ustanovenia, že druhý účastník úverového vzťahu nie je oprávnený bez písomného súhlasu banky postúpiť, previesť, či akokoľvek disponovať so svojimi právami nie je možné vyvodiť, že banka nemôže svoj nárok postúpiť, ale je možné posúdiť iba ako neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá je neplatná, a preto aj druhý účastník úverového vzťahu má právo so svojou prípadnou pohľadávkou slobodne disponovať. Poukázal na to, že pohľadávka je jeho majetkom, má právo ju postúpiť a právo užívať majetok. Na záver dodal, že neprijateľnou podmienkou by bola iba podmienka, ktorá by vylučovala u spotrebiteľa možnosť postúpiť svoje nároky. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/266/2011 a Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/244/2015, ktoré akceptovali možnosť postúpenia pohľadávky zo zmluvy.

3. Písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobcu podané nebolo.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, s verejným vyhlásením rozsudku a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Predmetom konania je žaloba žalobcu na zaplatenie sumy 1.479,83 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05% ročne zo sumy 1.410,72 eura od 14. 11. 2014 do zaplatenia, ako i trovami konania. Z odôvodnenia žaloby vyplýva, že spoločnosť Slovenská sporiteľňa a. s., Bratislava uzatvorila so žalovaným dňa 24. 10. 2008 Zmluvu o splátkovom úvere č. 373397514, na základe ktorej sa zaviazala poskytnúť žalovanému úver vo výške 1.394,14 eura a žalovaný sa zaviazal splácať úver v pravidelných mesačných splátkach po dobu 72 mesiacov v sume 34,82 eura. Neoddeliteľnú súčasť zmluvy tvoria

Všeobecná obchodné podmienky Slovenskej sporiteľne, a. s. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 29. 10. 2014 Slovenská sporiteľňa a. s. ako postupca postúpila pohľadávku zo zmluvy uzavretej so žalovaným na spoločnosť KRUK Česká a Slovenská republika s. r. o., Hradec Králové, Česká republika, o čom bol žalovaný upovedomený oznámením o postúpení pohľadávky.

6. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Podľa § 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Počnúc od 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý zrušil dovtedy platný zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov Občiansky súdny poriadok. Keďže v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (ak nie je ustanovené inak), je potrebné na danú právnu vec aplikovať právnu úpravu zákona č. 160/2015 Z. z.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Podľa § 379 CSP odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak
a/ od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý
b/ ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov
c/ určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

11. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

12. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania (okrem prípadov uvedených v ustanovení § 379 CSP), tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

13. Podľa § 53 ods. 4 písm. b) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa.

14. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

15. Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, keď súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec v otázke rozhodujúcej pre posúdenie danej veci - v otázke aktívnej legitímácie žalobcu aj správne právne posúdil. S poukazom na uvedené, odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, potvrdil.

16. Na potvrdenie záverov súdu prvej inštancie, s ohľadom na dôvody podaného odvolania žalobcu, odvolací súd udáva, že v prejednávanej veci bolo zrejmé, že právny vzťah, ktorý dňa 24. 10. 2008 vznikol medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným, je vzťahom spotrebiteľským, keď z obsahu spisu je zrejmé, že právny predchodca žalobcu pri uzatváraní zmluvy vystupoval ako veriteľ, t. j. ako osoba, ktorá konala v rámci svojej podnikateľskej činnosti a žalovaný vystupoval ako spotrebiteľ, t. j. ako osoba, ktorá nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Je rovnako nesporná podoba zmluvy vo forme štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a že spotrebiteľ spravdla jej obsah nemení, pričom všeobecné obchodné podmienky sú prílohou takto uzatváranej zmluvy. Z uvedeného potom vyplýva, že

v spotrebiteľských veciach je plne v právomoci všeobecných súdov, aby po oboznámení sa s právnymi a skutkovými okolnosťami toho-ktorého prípadu ex offio preskúmali akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie predajcu alebo dodávateľa nesúce znaky nekalej obchodnej povahy spôsobilé privodiť zásah do základných práv a slobôd spotrebiteľa, prípadne pre účely zabezpečenia, aby spotrebiteľ nebol zmluvnou podmienkou nekalej povahy viazaný, vysloviť aj neplatnosť právneho úkonu (uznesenie ÚS SR III. ÚS 103/2016-17 z 24. 02. 2016)

17. Pokiaľ teda súd prvej inštancie, po prejednaní veci dospel k záveru, že žalobca v danom spore nie je aktívne vecne legitimovaným subjektom, pretože zmluvná podmienka zakotvená v čl. 19. 16 všeobecných obchodných podmienok zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a tak absolútne neplatnou, takýto záver súdu prvej inštancie je i podľa názoru odvolacieho súdu správny. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že postúpenie pohľadávky na zahraničný subjekt v danom prípade predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. b/ Občianskeho zákonníka. Je potrebné prisvedčiť tomu, že už samotné dojednanie tejto zmluvnej podmienky je vo vzťahu k spotrebiteľovi nerovnovážne. Spotrebiteľ nie je oprávnený bez písomného súhlasu veriteľa postúpiť pohľadávku tretím osobám, naopak, dodávateľ je oprávnený akúkoľvek pohľadávku zo zmluvy tretím osobám postúpiť bez toho, aby dlžník s takýmto postupom udelil písomný súhlas. Takáto zjavná nerovnováha práv účastníkov zmluvy je bez akejkoľvek právnej relevancie.

18. Žalobca v podanom odvolaní tvrdí, že išlo o zákonom predpokladané postúpenie pohľadávky a že nedošlo k zhoršeniu postavenia dlžníka. K uvedenému je potrebné uviesť, že vo všeobecnej rovine nemožno mať výhrady k postúpeniu pohľadávky v spotrebiteľských veciach, keď cesia je bežným a pomerne častým právnym úkonom aj v spotrebiteľských veciach. Rovnako je však potrebné konštatovať, že postúpenie pohľadávky na subjekt sídlaci v zahraničí výrazne sťažuje pozíciu spotrebiteľa a môže ho odradiť od efektívnej ochrany jeho práv a takýto postup dodávateľa je postupom v rozpore s úrovňou osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúcej čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v oblasti činnosti. Teda, odvolacia námietka žalobcu o aplikovateľnosti § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka o postúpení pohľadávky nie je dôvodná, pretože aj keď spotrebiteľský charakter uzatvorenej úverovej zmluvy vo všeobecnosti nevylučuje postúpenie pohľadávky, v posudzovanej veci je takýto úkon porušením práva spotrebiteľa, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a jeho následkom je neplatnosť úkonu, ktorá vyplýva z nerovnováhy zmluvných podmienok. Ak by boli práva oboch zmluvných strán vyvážené, bolo by možné žalobcom argumentovanú právnú úpravu aplikovať, ale zo zmluvných podmienok právneho predchodcu žalobcu vyplýva, že možnosť postúpiť pohľadávku bola žalovanému výslovne zakázaná, čo vyplýva z formulácie, že nie je oprávnený bez predchádzajúceho písomného súhlasu právneho predchodcu žalobcu previesť práva alebo záväzky zo zmluvy, alebo postúpiť pohľadávku voči žalobcovi na tretie osoby. Dôsledkom dojednania o možnosti postúpenia pohľadávky žalobcom a žalovaným spôsobom uvedeným vyššie a postúpenie pohľadávky na subjekt so sídlom v cudzine je zhoršenie vymožitelnosti pohľadávky, pretože spotrebiteľ, ako slabšia strana sporu, by len ťažko svoje právo uplatnil v zahraničí.

19. S poukazom na vyššie uvedené je potom potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie sa dôsledne vysporiadal s otázkou platnosti postúpenia pohľadávky z právneho predchodcu žalobcu na žalobcu z hľadiska súdnej kontroly podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Keďže neprijateľná zmluvná podmienka obsiahnutá v spotrebiteľskej zmluve je podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, tak ako správne uviedol súd prvej inštancie, neplatná, nemohlo dôjsť k platnému prevodu práv a povinností z predmetnej zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 24. 10. 2008.

20. Vzhľadom na dôvody uvedené vyššie, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

21. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal, i keď v odvolacom konaní úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, avšak tomuto žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli. Odvolací súd v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 CSP rozhoduje len o nároku na náhradu trov konania, keď o výške náhrady trov konania po právoplatnosti rozhodnutia následne rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie. Vzhľadom na skutočnosť, že už v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo zrejmé, že žalovanému žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli,

riadiac sa zásadou, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá v zmysle čl. 17 CSP, odvolací súd rozhodol, že žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).